

Het antwoord is 17 jaar

Wat is de vraag?

Gluren bij de buren: IZA door de bril
van een gedragswetenschapper

STAP 1: Vaststellen om welk gedrag het
gaat

STAP 2: Het gedrag begrijpen

STAP 3: Passende gedragsverandering
technieken en implementatie
strategieën selecteren

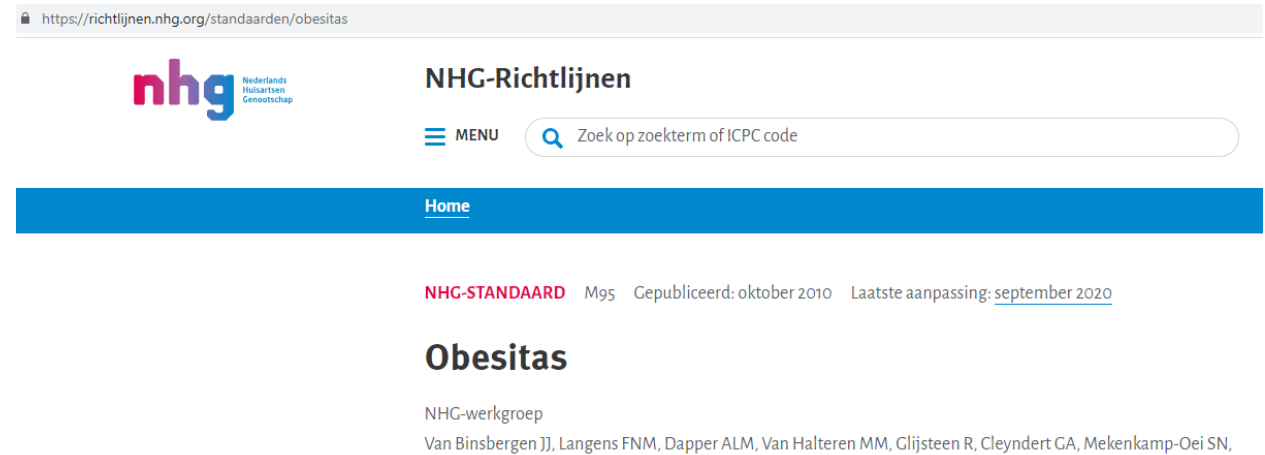

STAP 1: Wie moet wat, wanneer, waar en hoe anders gaan DOEN?

“In 2025 maken mensen met een verhoogd risico op kanker en hart- en vaatziekten door hun leefstijl [..] vaker gebruik van een leefstijlinterventie”

“In 2025 zijn mensen zich meer bewust van het risico op huidkanker en is het zongedrag veranderd t.o.v. 2023”

Concreet gedrag? Actie!

- Kennis vergroten op zichzelf vaak weinig effectief
- Een richtlijn maken $\neq$ gedragsverandering
  - vaak (tot 70%) niet nageleefd
  - 17 jaar is dus vaak een onderschatting

Kennis en richtlijnen:
'Als je alleen een hamer
hebt...'

- Er zit meer in de 'gereedschapskist'
- Om passend gereedschap te selecteren moet je wel weten welk probleem je probeert op te lossen

STAP 2: Het
gedrag begrijpen

weten $\neq$ willen $\neq$
doen

Van Gestel et al., in prep,

AD NIEUWS REGIO SPORT SHOW VIDEO FUN Q

Auto Geld Gezin Gezond Koken & Eten Tech Werk Wonen

Huisarts: 'Te veel maagzuurremmers op recept'

AD

03:14

Risico's door onnodige maagzuurremmers: 'Idioot dat drie miljoen Nederlanders die slikken'

VIDEO Zo'n 2,8 miljoen Nederlanders met maagklachten slikken sterke maagzuurremmers op recept, maar die worden veel te vaak onterecht voorgeschreven. Mensen die langdurig maagzuurremmers slikken, lopen bijvoorbeeld meer kans op infecties en botbreuken.

Sources of behaviour

TDF Domains

Soc - Social influences

Env - Environmental Context and Resources

Id - Social/Professional Role and Identity

Bel Cap - Beliefs about Capabilities

Opt - Optimism

Int - Intentions

Goals - Goals

Bel Cons - Beliefs about Consequences

Reinf - Reinforcement

Em - Emotion

Know - Knowledge

Cog - Cognitive and interpersonal skills

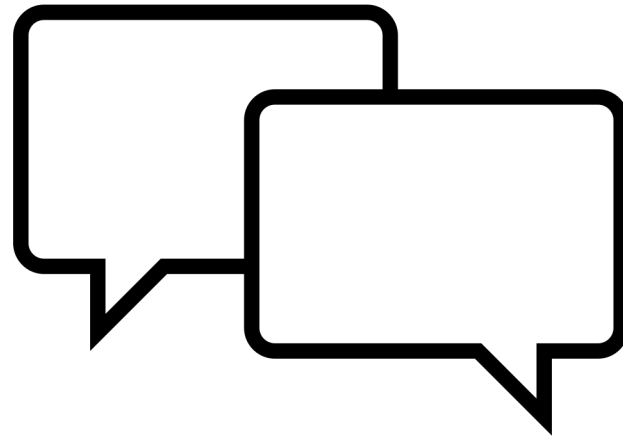
Mem - Memory, Attention and Decision Processes

Beh Reg - Behavioural Regulation

Phys - Physical skills

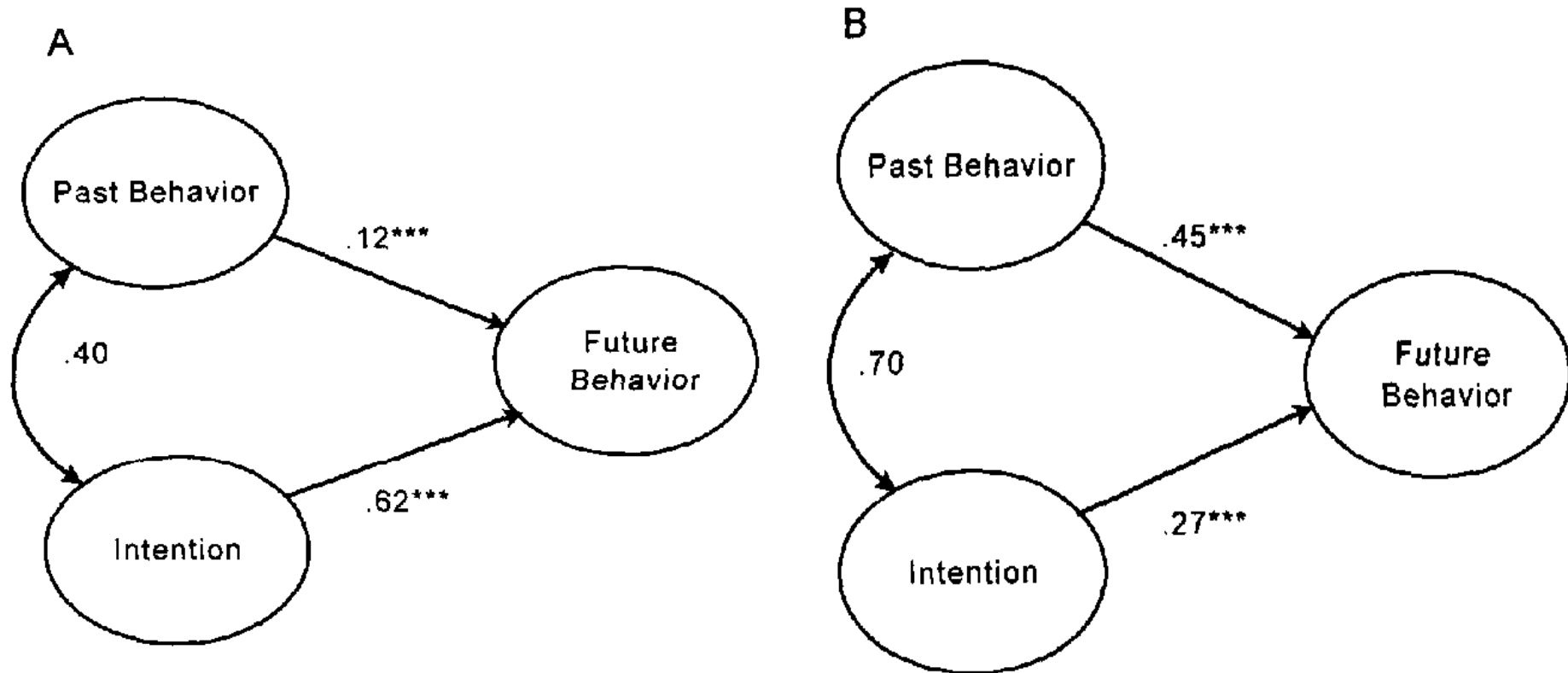
Obesitas in de eerste lijn

Het kan groener in de zorg

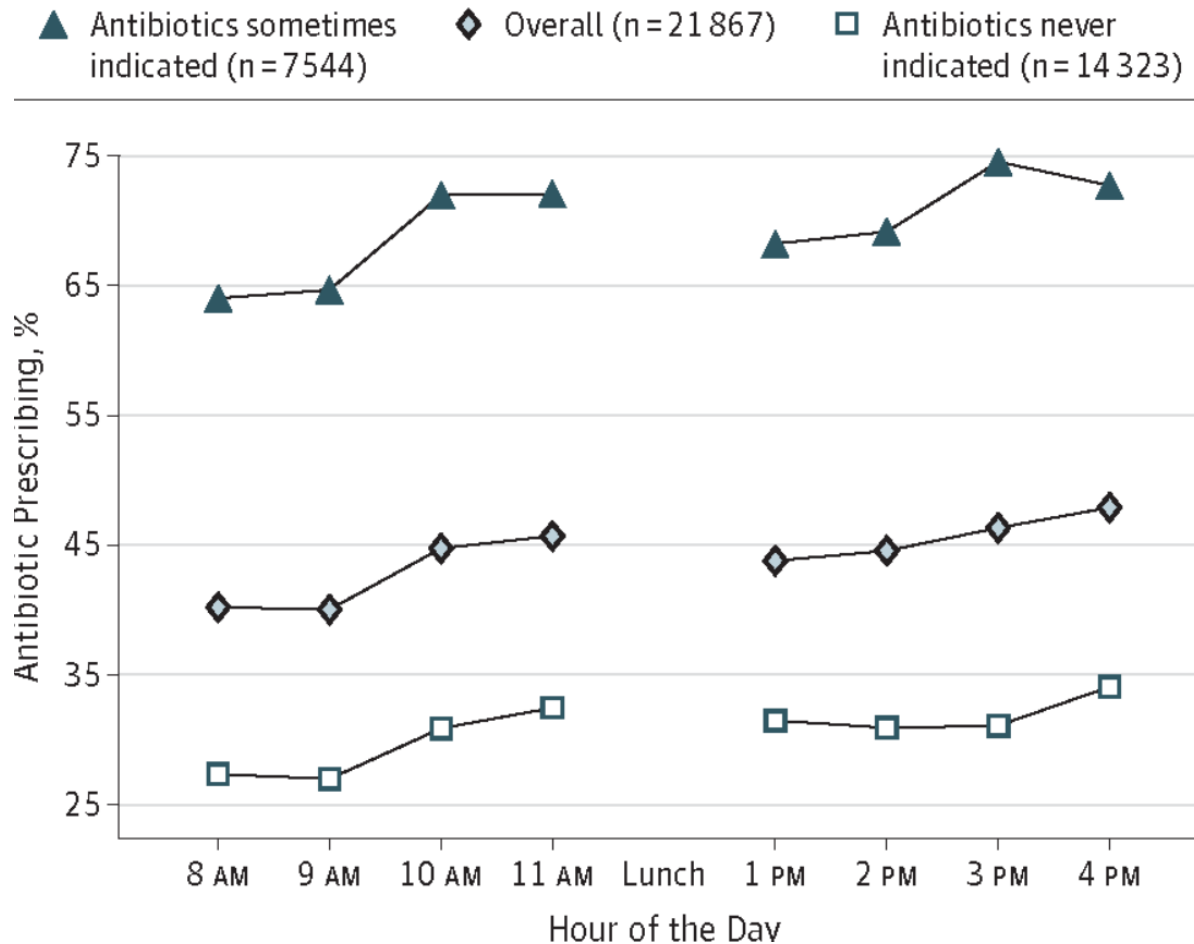

A. Zwakke gewoonte

B. Sterke gewoonte

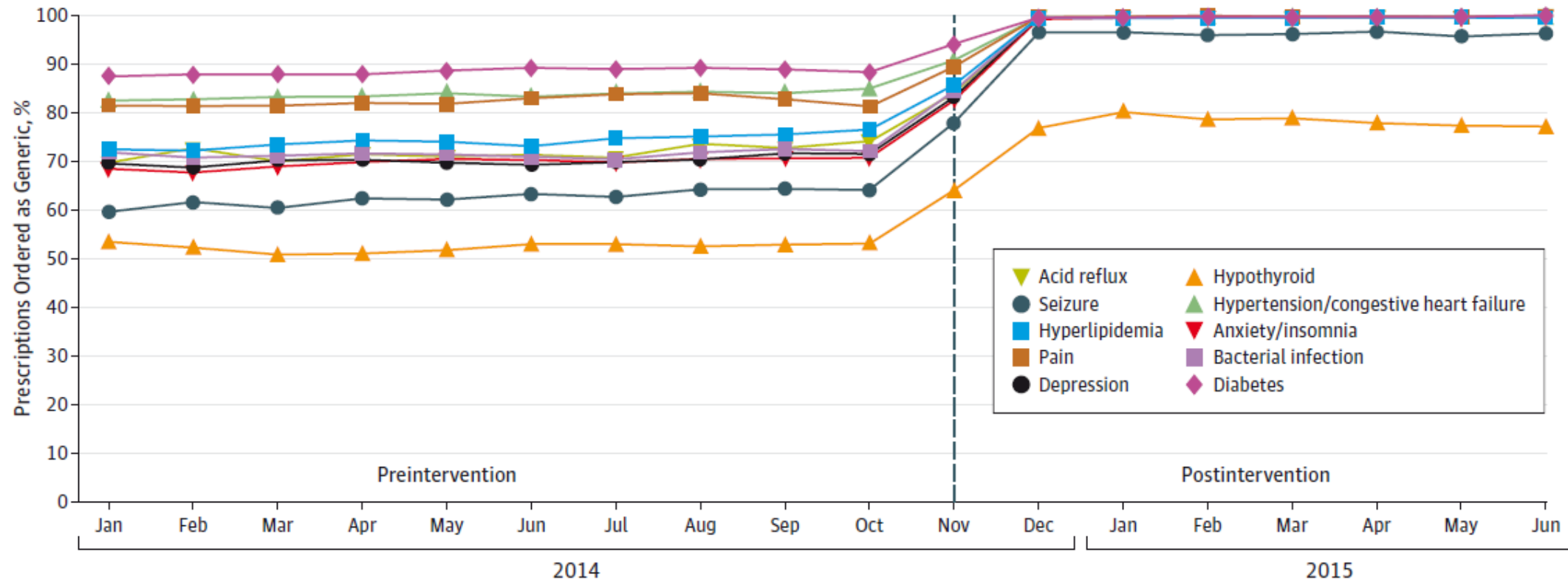
Arts blijkt ook mens te zijn...

- Gewoonte – gedrag HCP: medium effect ($r_+ = 0.35$)
- Vergelijkbaar met relatie intentie - gedrag HCP
- Verschillende biases

STAP 3: Passende gedragsveranderingstechnieken selecteren

Figure. Medications Prescribed as Generic by Drug Class and Month

Conclusie: Eigenlijk gaat IZA over gedrag

- IZA gaat over gedragsverandering van patiënt en professional
  - > *Samenwerken, data delen, e-health voorschrijven, duurzame zorg leveren*
- Probleem en oplossing ook vanuit gedragsperspectief benaderen:
  - Wie moet wat, wanneer, waar en hoe anders gaan DOEN?
  - Welke factoren beïnvloeden het gedrag?
  - Wat zijn gezien bovenstaande passende interventies

! Ook sociale invloeden en automatische processen meenemen

! En maak gebruik van de hele gereedschapskist

Maak van het IZA geen IZS

- Zonder financiering voor preventie en gezondheidsbevordering is het IZA niet alleen onbegrijpelijk, maar vooral ook kansloos
- We moeten iets doen aan de instroom als we middelen en mensen gelijk willen houden
- En dat gaat nou eenmaal niet vanzelf: Gedragsverandering is moeilijk en vraagt om ondersteuning en aanpassingen
- Voor patiënt en professional, binnen de zorg en daar buiten

Hartelijk dank voor uw aandacht

Contact:

Prof. dr. Marieke Adriaanse

Dept. of Public Health & Primary Care, LUMC

Dept. of Health, Medical and Neuropsychology, Leiden University

Email: m.a.adriaanse@lumc.nl

Website: <https://healthcampusdenhaag.nl>